

Jan Muś

Chorwacja: kolejny etap reformy podatkowej

Przyjęte w grudniu 2020 r. przez Sabor (chorwacki parlament) nowelizacje ustaw mają na celu obniżenie podatków, usprawnienie systemu podatkowego oraz wzmocnienie ochrony sektora bankowego przed złymi kredytami i niewypłacalnością kredytobiorców. Z wypowiedzi członków rządu i przedstawicieli Chorwackiego Banku Narodowego (HNB) wynika, że rząd Chorwacji, liberalizując system podatkowy i pozbawiając się części dochodu z tytułu podatków, zamierza w zamian w większym stopniu wykorzystać fundusze europejskie. Uzależnia to jeszcze bardziej Republikę Chorwacji od budżetu Unii Europejskiej. Ponadto reformy w sektorze bankowości oraz ostatnie działania sanacyjne HNB wobec największego komercyjnego banku chorwackiego – Zagrebačka Banka – świadczą o determinacji władz chorwackich do integracji ze strefą euro.

4 grudnia 2020 r. parlament Chorwacji większością głosów przyjął pakiet ustaw z piątej rundy reformy podatkowej. Ma ona wejść w życie 1 stycznia 2021 r. Parlament przyjął cztery wnioski legislacyjne rządu, dotyczące m.in. zmiany w ustawach o podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, podatku od towarów i usług (VAT) oraz fiskalizacji w obrocie gotówkowym. Zgodnie z danymi przedstawionymi przez wicepremiera i ministra finansów Zdravko Maricia łączny efekt czterech poprzednich rund reformy podatkowej (wprowadzanej od 2017 do 2020 r., zob. [„Komentarze IEŚ” nr 223](#), [„Komentarze IEŚ” nr 163](#)) to ponad 8,2 mld HRK (ponad 1 mld EUR), które pozostało do dyspozycji podatników. Według szacunków rządu nowa runda zmian podatkowych zmniejszy obciążenia podatkowe o kolejne 450 mln EUR.

Ponadto wprowadzone zostały zapowiadane zmiany w ustawie o finansowaniu jednostek samorządu terytorialnego, które ze względu na obniżenie podatków odnotują znaczny spadek wpływów finansowych. Jednocześnie nowelizacja zwiększa udział gmin, miast i regionów w rozkładzie korzyści z podatku dochodowego oraz zmienia sposób dofinansowania ze środków państwowych, tak aby wyrównać straty wywołane obniżeniem podatków.

Obniżenie podatków. W piątej turze reformy podatkowej przyjęte zostały zmiany w ustawie o podatku dochodowym dla osób fizycznych. Od początku przyszłego roku obniżone zostaną progi tego podatku z 36% do 30% oraz z 24% do 20%. Wprowadzone zostały również świadczenia dla osób starszych. Od świadczenia w wysokości 800 HRK miesięcznie (nieco ponad 100 EUR), które zostanie wprowadzone na początku przyszłego roku, nie będzie płacony podatek dochodowy. Wysokość świadczenia nie będzie też brana pod uwagę przy ustalaniu prawa do dodatku dla członków rodziny pozostających na utrzymaniu osoby starszej, co poprawi także ich sytuację finansową.

Parlament przyjął również rządową propozycję zmiany, która z 12% do 10% obniża stawkę podatku dla przedsiębiorców o rocznych dochodach nieprzekraczających 7,5 mln HRK (ok. 1 mln EUR). Liczbę tego typu przypadków określa się na 93% wszystkich przedsiębiorstw.

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym reguluje także obniżenie z 12% do 10% stawki podatku od dochodu z kapitału uzyskiwanego w oparciu o dywidendy i udziały w zyskach. Zmiana ta oznacza, że stawka podatku przewidzianego dla zagranicznych rezydentów podatkowych od wypłaty dywidend i udziałów w zyskach także ulegnie obniżeniu. Ponadto obniżono stawki podatku na występy zagranicznych artystów (w tym animatorów, sportowców itp.) z 15% do 10%.

Zwiększenie kar finansowych. Sabor przyjął rozwiązania wprowadzające bardziej rygorystyczne działania w przypadkach, gdy Urząd Skarbowy ustali dysproporcję między dochodami a majątkiem. Podwyższeniu ulegnie wówczas stawka karna, co Ministerstwo Finansów tłumaczy jako działanie odstraszające. Zaległy podatek dochodowy będzie podwyższony nie o 50%, jak dotychczas, a o 100%. Skutki fiskalne tego rozwiązania ogranicza

jednak fakt, że – jak wskazano powyżej – obniżeniu ulegają same progi podatkowe, a więc baza, od której naliczane są kary.

VAT i sprzedaż wysyłkowa. Od 1 lipca 2021 r. w Chorwacji znosi się, zgodnie z wytycznymi dyrektyw UE, zwolnienie z opłaty VAT z tytułu importu z państw trzecich towarów o wartości nieprzekraczającej 22 EUR. Ponadto wysyłkowa sprzedaż dóbr i usług będzie opodatkowana w państwie odbioru, jeśli jej wartość przekroczy 77 tys. HRK (nieco ponad 10 tys. EUR).

Krytyka. Zapowiadana reforma podatkowa została skrytykowana przez prezesa Związku Niezależnych Związków Zawodowych Chorwacji Mladena Novosela, który uznał ją za niesprawiedliwą społecznie.

Według przedstawiciela związków zawodowych prawie 97% pracowników będzie objętych stawką podatkową w wysokości 20%, a tylko 3% stawką 30-procentową. W rezultacie zarabiający ok. 9300 HRK (ok. 1230 EUR) dostaną w związku z obniżką kwoty podatku ok. 150 HRK, czyli ok. 20 EUR. Osoby zarabiające 20 000 HRK (czyli 2646 EUR) dostaną 60 EUR miesięcznie więcej. Ci zarabiający najwięcej, bo ponad 4000 EUR miesięcznie, skorzystają na reformie najwięcej, bo uzyskają ponad 105 EUR.

W związku z powyższym Związek Niezależnych Związków Zawodowych zaproponował inne progi podatkowe: w wysokości 12%, 22% i 34%. Według M. Novosela taka propozycja z pewnością byłaby bardziej sprawiedliwa społecznie. Związki zawodowe nalegały także, aby podnieść próg przychodu wolnego od podatku, który obecnie wynosi 4000 HRK. Rząd jednak nie podniósł tej kwoty, co oznacza, że zapowiadana podwyżka płacy minimalnej z 4061 HRK do 4250 HRK będzie obłożona 20-procentowym podatkiem od dochodu.

Wnioski. Kolejna reforma prawa podatkowego oznacza, że władze chorwackie ponownie zdecydowały się na pozostawienie większej ilości pieniądza w rękach podatników. Wynika to z trzech przesłanek. Po pierwsze, Chorwacja w dalszym ciągu ma ambitny plan wejścia do strefy euro (możliwe, że stanie się to już w 2023 r.). Pozostawienie większej części dochodów w rękach przedsiębiorców w praktyce oznaczać będzie zmniejszenie długu publicznego, którego poziom wzrośnie ze względu na kryzys wywołany COVID-19.

Po drugie, Chorwacja wciąż wykorzystuje niewielką część dostępnych funduszy europejskich. Rząd chorwacki ma nadzieję, że zmieni się to w czasie trwającej kadencji. Luka powstająca z tytułu mniejszych wpływów podatkowych będzie mogła zostać uzupełniona dzięki wpływom z budżetu UE. Zgodnie z wyliczeniami Chorwackiego Banku Narodowego, z 12,1 mld HRK, które Chorwacja przyjęła od czasu przystąpienia do UE do 2018 r., aż 56% zostało wypłacone sektorowi państwowemu. Z tej sumy 43% trafiło do budżetu centralnego, a tylko 9% do jednostek samorządu terytorialnego i 4% do funduszy zabezpieczenia społecznego.

Po trzecie, władze Chorwacji są świadome faktu kłopotów administracyjnych, które uniemożliwiają sprawne i efektywne zarządzanie funduszami publicznymi. Zdecydowano więc, aby nadwyżkę pozostawić w rękach chorwackich przedsiębiorców.

Założenia te niosą ze sobą pewne ryzyka dla gospodarki chorwackiej. Przede wszystkim wykorzystanie funduszy europejskich nie musi zwiększyć się tak gwałtownie, jak przewidują to decydenci w Zagrzebiu. W porównaniu z poprzednimi latami wzrost niewątpliwie nastąpi (instytucje państwowe wykorzystywały zaledwie 8,6% dostępnych funduszy w 2016 r. i 17,7% w 2018 r.), ale nie wiadomo, czy będzie on wystarczający. Po drugie, zachowanie przedsiębiorców chorwackich nie musi spełniać oczekiwań przywódców politycznych i państwowych menadżerów. Po trzecie, przebieg i zasięg pandemii COVID-19 są na tyle trudne do przewidzenia, że nie można obecnie ocenić jej skutków globalnych czy regionalnych. Nie wiadomo więc, w jaki sposób wpłynie na gospodarkę Chorwacji oraz Unii Europejskiej.